



JAARVERSLAG  
2016



## Wij zijn VRIJDAG

Wij zijn VRIJDAG, het huis van de amateurkunst voor Groningen, en dit is ons jaarverslag. Het staat vol met resultaten en cijfers, veel cijfers. Hoeveel cursisten er waren, hoeveel kaartjes we hebben verkocht, hoeveel adviesgesprekken we hebben gevoerd, hoeveel geld we hebben gekregen, verdiend én uitgegeven. En nog veel, heel veel meer. Het zijn cijfers waar we trots op zijn en soms zijn het cijfers die laten zien dat er nog werk aan de winkel is.

Maar die cijfers laten niet alles zien. VRIJDAG is meer dan een optelsom van al die getallen. VRIJDAG is meer dan de resultaten in dit jaarverslag.

Wij zijn ook de medewerkers die in 2016 al dertig jaar of meer verbonden zijn aan VRIJDAG, of de kunstinstellingen waar we uit zijn ontstaan. Zoals Jeanette Kappelhof en Anne Stoer. Wij zijn Hans Erik en Sacha, die bij ons het afgelopen jaar stage liepen en zo de eerste stappen op de arbeidsmarkt zetten. Wij zijn al die docenten die hun kennis en talent ook in 2016 in dienst stelden van verbeelding, ontwikkeling en creatie. Wij zijn twee sterke vrouwen die, toen een directeur afscheid nam, samen VRIJDAG overeind hielden.

Wij zijn het meisje dat in 2016 voor het eerst een podium opliep, bloednerveus, in een microfoon sprak en applaus kreeg. Wij zijn de bejaarde vrouw uit Middelstum die tijdens ons festival Gekleurd Grijs de slappe lach kreeg en niet wist wanneer dat voor het laatst gebeurd was.

Wij zijn de jongen in het publiek die spontaan verliefd werd op de zangeres van de rockband, die net haar hoge tonen niet haalde tijdens een voorronde van de POPgroningen Talent Awards in Simplon. Wij zijn de weduwe die de natte klei tussen haar handen tot leven voelde komen en even alles vergeten was. Wij zijn de glimlach in het buurthuis van Vinkhuizen, toen we daar lieten zien dat cultuur van ons allemaal is.

VRIJDAG is niet alleen de voorstelling, het kunstwerk of het optreden. VRIJDAG is de weg daar naartoe en alles wat er omheen gebeurt. De weg die je aflegt van kattengejank naar loepzuivere hoge A, van plankenkoorts naar staande ovatie, van wat je ziet en voelt naar lijn en kleur. Wij helpen je die weg te bewandelen.

Wij zijn VRIJDAG en dit is ons jaarverslag.

## Voorwoord

VRIJDAG is als gefuseerde organisatie enkele jaren jong, maar heeft oorspronkelijke wortels die diepgeworteld zijn in de Groningse samenleving. VRIJDAG staat dan ook met twee benen in de maatschappij, maar we moeten constateren dat de maatschappij hard verandert. En daarom veranderen wij mee. De twee benen waar VRIJDAG op staat zijn het aanbod en de ondersteuning.

Het aanbod betreft alle cursussen. We bieden cursussen in de disciplines muziek, theater en beeldende kunst. U vindt deze in dit verslag terug in het hoofdstuk *Een passend aanbod voor iedereen*.

De ondersteuning kent meerdere vormen: we bieden een locatie, we doen onderzoek, we zoeken voortdurend naar inspirerende samenwerkingen en we vervullen een regierol voor amateurkunst in Stad en provincie. In dit jaarverslag vindt u de ondersteuningsfunctie terug in de hoofdstukken *Een regiefunctie voor stad en provincie* en *Eigentijds beleid op het gebied van cultuureducatie*. In het hoofdstuk *Interne organisatie* bespreken we onze financiën, personeelsbeleid, huisvesting en marketing en communicatie.

Dit verslagjaar 2016 was het jaar waarin besluiten vielen over de komende kunstenplanperiode. Een spannende tijd dus. Helaas is over de ondersteuning van de cultuureducatie op scholen besloten om deze niet bij VRIJDAG onder te brengen. In 2017 zullen we deze activiteiten dan ook beëindigen en overdragen aan K&C. We zijn blij dat er wel alle vertrouwen is in de rest van onze plannen en zullen ons volledig inzetten om dat vertrouwen waar te maken.

Bestuurlijk gezien was 2016 voor VRIJDAG een roerig jaar. Halverwege het jaar vertrok directeur-bestuurder Hendrik Jan Houtsma. Per 1 januari 2017 trad ondergetekende aan. De tussenperiode is ingevuld door het management: Marleen Dijkstra, ondersteund door Saskia van Ham. Hen dank ik van harte voor hun inzet en de manier waarop ze de organisatie scherp hebben gehouden.

Als nieuwe directeur-bestuurder tref ik een organisatie aan die bruist, die een grote maatschappelijke waarde toevoegt en die druk bezig is zichzelf te verbeteren en te vernieuwen. We staan met twee benen in de maatschappij maar moeten hard lopen om goed in te spelen op de maatschappelijke veranderingen.

Pim Luiten  
Directeur-bestuurder VRIJDAG

## Inhoud

Wij zijn VRIJDAG .....	1
Voorwoord .....	3
Een passend aanbod voor iedereen .....	7
1. Verbinden van disciplines.....	9
2. Nieuw concept muziekaanbod .....	11
3. Programmeren van weekend- en vakantieactiviteiten ..	13
4. Programmeren voor de doelgroep kwetsbare mensen .	15
5. Vergroten van markt- en klantenkennis en meten van klanttevredenheid .....	17
Een regiefunctie voor stad en provincie.....	19
1. Podia .....	19
De eigen Podia van VRIJDAG .....	20
2. Amateurkunst in de stad en provincie .....	21
Uitbouwen en borgen van amateurkunstondersteuning .....	24
3. Activiteiten en projecten .....	25
4. Interdisciplinaire producties.....	29
5. Deskundigheidsbevordering amateurkunst .....	29
6. Netwerkbijeenkomsten .....	29
Eigentijds beleid op het gebied van cultuureducatie .....	31
1. Ontwikkeling eigen activiteiten in het onderwijs.....	31
2. Steunfunctie Cultuureducatie (Stad).....	33
3. Overige taken .....	35

Interne organisatie .....	36
1. Financiën .....	36
2. Huisvesting .....	37
3. Personeel en organisatie .....	38
4. Marketing en communicatie .....	40
5. Facilitair .....	41
VRIJDAG financieel overzicht .....	42
VRIJDAG feiten & cijfers .....	44
Toelichting .....	47
Raad van Toezicht.....	49

## Een passend aanbod voor iedereen

VRIJDAG ontwikkelt een passend aanbod voor iedereen op elk moment van zijn culturele loopbaan. In 2016 hebben we een passend aanbod gerealiseerd door het verzorgen van een uitgebreid programma van muziek, theater en beeldende kunst.

Dat hebben we gedaan door 1) disciplines te verbinden, door 2) een nieuwe concept voor ons muziekaanbod te introduceren, door 3) het programmeren van weekend- en vakantieactiviteiten, door 4) ons nog meer te richten op kwetsbare doelgroepen en 5) het vergroten van markt- en klantenkennis gekoppeld aan het meten van klanttevredenheid.

Hieronder volgt een opsomming van onze belangrijkste activiteiten. Vervolgens staan we uitgebreid stil bij de resultaten die VRIJDAG behaald heeft op bovengenoemde speerpunten.

- We boden in totaal 364 cursussen aan.
- We organiseerden twee keer de Vooropleiding Minerva.
- Kinderen, jongeren en volwassenen van de theaterscholen maakten diverse presentaties en eindproducties, die gespeeld werden tijdens de Kinder Voluit, JTS Voluit en TSV Totaal.
- We namen deel aan het 4 mei project met de Jeugdtheaterschool.
- De Popschool gaf twee keer een presentatie van alle bandjes in Simplon



- We organiseerden twee lezingenseries: ‘DRUK, DRUK, DRUK...’ in samenwerking met GRID en ‘De vijf van...’ over schilderkunst, bij VRIJDAG.
- We gingen de samenwerking aan met de Stageband.
- We namen deel aan het Regatta Festival (wedstrijd voor jeugdtheaterscholen)
- We organiseerden Swingcafé’s en jamsessies.
- De opleiding Creatieve Handvaardigheid leverde 9 geslaagde kandidaten af, die afsloten met een expositie in galerie Y2 aan de Oosterhamrikkade.
- We gaven meerdere Talentenconcerten.
- we namen deel aan het (literair) jongerentheater project in het kader van de culturele randprogrammering rond de Frankfurter Buchmesse 2016.
- Het Jeugd Orkest Groningen gaf concerten in de AZC’s van Onnen en Oude Pekela.
- Het Peloton maakte een productie die zes keer gespeeld werd voor een uitverkocht VRIJDAGtheater.
- We organiseerden twee kunstreizen: in oktober naar Dessau (Bauhaus), Leipzig (Grassi-messe) en Wörlitz (landschapspark) en in november naar Museum Voorlinden/ Beelden aan Zee.
- De Jeugdtheaterschool maakte samen met de Noorderlingen de productie ‘The normal cat = success’ voor het Jonge Harten Festival.
- We namen deel aan Let’s Gro waaruit een uitwisseling met Oldenburg op het gebied van muziek is voortgekomen.

- We organiseerden diverse exposities van cursisten, zowel in onze eigen gebouwen als op locatie.
- We organiseerden heel veel voorspeelavonden en concerten.
- We speelden 5 keer de Kerstvoorstelling ‘Wat een prachtig leven’ in het Grand Theatre.

## 1. Verbinden van disciplines

Het kennismakingsaanbod Ontdek je talent is een cursus voor kinderen, jongeren en volwassenen die nog niet willen of kunnen kiezen voor een specifieke cursus of les. Het biedt hen de mogelijkheid eerst een aantal onderdelen uit te proberen.

In 2016 is Ontdek je talent verder uitgebouwd. In eerste instantie leek het goed om dit aanbod vooral ook multidisciplinair te laten zijn, zodat deelnemers binnen één cursus kennis maken met theater, muziek en beeldende kunst. Voor volwassenen is dit haalbaar, echter voor kinderen en jongeren is gebleken dat de spreiding over drie locaties daarin een lastige factor is.

Bij de Vrije Inloop werkt dit wel, aangezien alle activiteiten op één locatie plaatsvinden.

De Vrije Inloop is voor kinderen van vier tot twaalf jaar. Iedere woensdagmiddag en in de schoolvakanties kunnen zij vrijblijvend deelnemen aan diverse activiteiten. Er wordt altijd beeldende kunst, theater en muziek aangeboden. Dit jaar mochten we dan ook iedere woensdagmiddag weer veel kinderen verwelkomen. In totaal namen bijna 800 kinderen deel aan deze beeldende kunst, theater en

muziekactiviteiten. Ook de SKSG (kinderopvang) heeft in een aantal vakanties gebruik gemaakt van de Vrije Inloop.

Het kennismakingsaanbod binnen de disciplines is uitgebreid. Zo zijn er muziekproeverijen, basiscursussen en kort aanbod toegevoegd aan het programma. Hierdoor hoeft er niet direct een keuze gemaakt te worden en kunnen kinderen, jongeren en volwassenen zich eerst oriënteren.

Tijdens Noorderzon is in de jaarlijkse programmering van VRIJDAG op de Speelweide gekozen voor een geïntegreerde aanpak van beeldende kunst en theater voor kinderen. Ruim 500 kinderen hebben geschilderd, gebouwd en theatergemaakt onder de noemer Dorp in Stad.

Onze Open Huizen (in januari en in september) en de VRIJDAGweek zijn in 2016 ingestoken vanuit het verbinden van disciplines. Door uitwisseling van presentaties en activiteiten straalde het meer uit dan alleen theater, muziek of beeldende kunst. Ook daar liepen wij aan tegen de beperkingen van het hebben van drie locaties die ieder geoutilleerd zijn voor één specifieke discipline.

Ons aanbod is veelzijdig en divers en voor alle leeftijden. VRIJDAG biedt de muziekcursus Suzuki Twinkle Stars voor kinderen van vier en vijf jaar oud, maar ook een Jazzcombo voor 55-plussers. We bieden Beeldhouwen, Klei en Keramiek voor kinderen van acht tot twaalf jaar oud, maar ook de Fotocursus Strobist Flitsen voor volwassenen. Zes- en zevenjarigen kunnen de Spelcursus Spelen met Handpoppen volgen, terwijl VRIJDAG voor jongeren van vijftien tot zeventien jaar een Theateratelier verzorgt.

## 2. Nieuw concept muziekaanbod

In 2016 is op basis van het verkennend onderzoek naar huidige en toekomstig muziekonderwijs bij VRIJDAG het nieuwe concept voor muziek binnen VRIJDAG uitgewerkt. We kozen daarvoor de volgende uitgangspunten:

- samenspel aan de basis;
- de cursist staat centraal;
- de muzikale beleving staat voorop;
- wat VRIJDAG doet, doet ze goed: kwaliteit aan de basis
- muziek is toegankelijk en zichtbaar voor iedereen
- VRIJDAG zorgt voor samenhang: binnen muziek en tussen de verschillende disciplines

Daarmee bieden we als VRIJDAG een duidelijke meerwaarde ten opzichte van de vele particuliere aanbieders en zijn we de juiste schakel zijn in de keten van talentontwikkeling. We hebben op basis van diverse gesprekken met partners geconstateerd dat deze meerwaarde vooral te vinden is in de mogelijkheden van ontmoeten, van samen spelen en van het vinden van cross-overs.

Op basis van deze uitgangspunten is in het voorjaar van 2016 een nieuw muziekaanbod ontwikkeld dat per seizoen 2016-2017 is gestart.

De belangrijkste wijziging die we hebben ingevoerd is dat kinderen en jongeren tot 21 jaar alleen nog muziekles krijgen in de vorm van een pakket. Dit Muziek Compleet pakket bestaat uit instrumentale/vocale lessen, onbeperkt samenspelen en -zingen, gratis gebruik maken van de

VRIJDAGruimtes voor repetities en deelname aan de muziekmaand.

De rol van de docenten is daardoor meer coachend geworden. Met hun expertise adviseren en begeleiden zij de cursisten op maat in de keuze voor de lesvorm, de regelmaat van lessen en de samenspeelactiviteiten. In totaal zijn er 450 kinderen en jongeren die zich in 2016 voor een muziekpakket hebben ingeschreven.

Voor talentvolle cursisten is een Muziek Talent pakket ontwikkeld. Deze cursist krijgt langer les, meer coaching en neemt deel aan workshops/masterclasses.

Voor volwassenen hebben we nog geen pakketten ingevoerd. Om het samenspielen en -zingen voorop te stellen en te stimuleren zijn de prijzen heel laag gehouden. Ook voor cursisten die zich alleen in wilden schrijven voor een los samenspel onderdeel (band, orkest, ensemble, koor).

Het samenspel aanbod is in 2016 flink uitgebreid, zodat alle cursisten naast muzikles iets van hun gading kunnen vinden. Dit zal nog verder worden uitgebreid in en na de muziekmaand die begin 2017 gepland staat. In die maand worden alle reguliere lessen vervangen door allerlei vormen van samenspelen in diverse combinaties. In 2016 hebben ruim 400 kinderen, jongeren en volwassenen zich ingeschreven voor een of meerdere bands, ensembles, koren of orkesten.

Met deze veranderingen hebben we de eerste aanzet gegeven tot een doorlopende leerlijn voor onze cursisten. Deze zou er als volgt uit kunnen zien:

De driejarige Denise maakt kennis met PeuterSwing. Vervolgens doet ze mee met de cursus Muziek voor Kleuters (algemene muzikale vorming). Daarna neemt ze deel aan de jaarcursus Ontdek je Instrument. Ze wordt enthousiast over de harp en volgt een basiscursus harp van acht lessen.

Ze blijft enthousiast en neemt vervolgens een pakket, waarbij ze harpllessen krijgt; een half jaar in een trio en een half jaar individueel.

Op advies van de docent neemt Denise plaats in het ensemble 'Improviseren voor Iedereen' voor kinderen. Omdat ze houdt van zingen gaat ze ook in een koor. Ze blijkt talentvol en stapt over naar het Muziek Talent pakket.

VRIJDAG biedt Denise meer instrumentale les, coaching bij haar persoonlijke en muzikale ontwikkeling, en diverse workshops. Ze wordt uiteindelijk toegelaten tot het conservatorium, en wij laten haar met een goed gevoel los.

Op termijn willen we voor ieder instrument een dergelijke leerlijn realiseren. De doorloop van IKM in de klas tot een extern amateur of professioneel orkest, de popacademie, het conservatorium, of wat ook maar het beste past bij een cursist.

### 3. Programmeren van weekend- en vakantieactiviteiten

We zijn gestart met het vroegtijdig programmeren van korte activiteiten in weekenden en vakanties. Dit geeft deelnemers de kans om zich te oriënteren, te verbreden of te verdiepen door de workshops en masterclasses die aangeboden zijn.

In de brochure van 2016/2017 is dit aanbod voor het eerst opgenomen. Het aanbod bestond uit zomerworkshops in de laatste week van de zomervakantie, activiteiten in de herfstvakantie en verdiepende workshops in het weekend. De Vrije Inloop in de 'kleine' vakanties heeft wederom goed uitpakkt. Er wordt in de vakanties gewerkt vanuit een thema en iedere dag mondt uit in een korte presentaties voor de ouders.

Inclusief de Vrije Inloop hebben de weekend- en vakantieactiviteiten bijna 300 deelnemers opgeleverd.

Er zijn diverse gesprekken gevoerd met partners uit de wijk Vinkhuizen, om daar een kindervakantieweek op te starten. Uit overleg met de kinderwerker aldaar bleek dat er geen behoefte was aan een extra kindervakantieweek, bovenop de door de wijk zelf georganiseerde activiteiten.

Daarnaast viel Noorderzon in 2016 in de zomervakantie, waar VRIJDAG diverse activiteiten heeft uitgevoerd: kinderactiviteiten 'Dorp in stad' op de Speelweide, korte theatervoorstellingen in de containers en de muziekprogrammering Podium op Zuid tijdens de Noorderzondag.

Behalve programmering in onze eigen gebouwen en op Noorderzon, waren we dit jaar opnieuw te vinden op het Bevrijdingsfestival waar zo'n 400 kinderen meededen aan de beeldende kunst activiteiten en verzorgden we een workshop tijdens Winterwelvaart. We debuteerden dit jaar op het nieuwe My First Festival met beeldende kunst en muziek. Een groot succes, 220 kinderen deden enthousiast mee.

#### 4. Programmeren voor de doelgroep kwetsbare mensen

Vanuit de doelstelling om meer te programmeren voor de kwetsbare doelgroepen is het wijkgericht werken verder uitgebouwd. We hebben ons in eerste instantie gericht op Vinkhuizen, aangezien daar al een start was gemaakt. Er is veel overleg geweest met diverse partijen, zoals 't Vinkhuys, de Wende, de SKSG, de Speeltuinvereniging en het WIJteam.

De ervaring heeft geleerd dat het aanvullend programmeren op dat wat er al in de wijk gebeurt, niet heel eenvoudig is. Het is belangrijk het netwerk goed te kennen en daar deel van uit te maken om de behoefte van de inwoners van de wijk duidelijk te krijgen.

De WIJteams zijn vooral gericht op zorg en welzijn en cultuur heeft daar (nog) geen prioriteit. Uiteindelijk hebben we het afgelopen jaar uit de gesprekken met belangrijke contactpersonen in de wijk een aantal wensen kunnen destilleren, die omgezet zijn in de volgende activiteiten.

We zijn gestart met een aantal activiteiten in Vinkhuizen, eerst vanuit het project voor ouderen dat wij in 2015 al begonnen.

In februari speelde de ouderengroep van VRIJDAG haar voorstelling In de maalstroom van het leven in 't Vinkhuys, met als doel ouderen enthousiast te maken voor een korte cursus (muziek)theater voor ouderen. De voorstelling werd goed bezocht (100 toeschouwers), de belangstelling voor de 5-weekse cursus was echter niet zo groot. Deze activiteit



werd herhaald in november en deze keer deden al meer ouderen mee aan de workshopserie.

In het voorjaar hebben we een aantal korte activiteiten georganiseerd voor kinderen: een workshop harp en een theaterworkshop die beide goed bezocht werden.

De tweede helft van het jaar is de werving ingezet voor een serie activiteiten op het gebied van popmuziek, theater, textiel en keramiek die in 2017 van start gaan op diverse wijklocaties. Daarnaast zijn de voorbereidingen getroffen voor het starten van teamtrainingen beeldende kunst aan pedagogisch medewerkers van de SKSG.

In de wijk De Wijert hebben wij het contact gelegd met de Vluchtelingenopvang. Uit het overleg kwam naar voren dat er behoefte was bij een groot deel van de vluchtelingen om deel te kunnen nemen aan kunst en cultuuractiviteiten. Vooral om ze even uit de omgeving van de opvang te halen, werd ons gevraagd op de VRIJDAGlocaties activiteiten voor de vluchtelingen aan te bieden.

We zouden starten met een actieve informatiemarkt met workshops ter werving op de locatie van de Vluchtelingenopvang. Toen het bijna zover was, bleek de opvang al opgeheven.

Ook zijn in het voorjaar van 2016 gesprekken gevoerd met de Voedselbank in Groningen om te onderzoeken of wij daar iets zouden kunnen betekenen met onze activiteiten. Dit leverde veel nuttige informatie op en inzicht in deze doelgroep. Op advies van de Voedselbank hebben we geconcludeerd dat dit geen vruchtbare route naar deze doelgroep is.

We hebben in 2016 weer samengewerkt met het Jeugdcultuurfonds en Stichting Leergeld. In de werving voor onze kinder- en jongerenactiviteiten nemen wij de mogelijkheden van deze fondsen mee. In totaal maakten 100 kinderen en jongeren gebruik van deze mogelijkheid, waarvan er 13 beeldende kunstcursussen, 82 muziekpakketten en 5 theatercursussen volgden.

Ook was er weer nauw contact met de Stadjerspas. Er zijn diverse acties geweest, waarbij bijvoorbeeld kinderen met Stadjerspas gratis konden deelnemen aan de Vrije Inloop in de vakanties. Daarnaast hebben we in december samen met de Stadjerspas een grote actie georganiseerd, waarbij alle pashouders uitgenodigd werden om kleding- en speelgoedbonnen op te komen halen op de locatie Sint Jansstraat. Wij organiseerden een cultureel randprogramma, waar zeker 200 kinderen aan mee hebben gedaan.

Tot slot hebben we nog een aantal keren de cursus Peuterswing en Suzuki Twinkle Stars verzorgd in het Kopland voor moeders met kleine kinderen uit dit toevluchtsoord.

## 5. Vergroten van markt- en klantenkennis en meten van klanttevredenheid

Naast het klanttevredenheidsonderzoek dat VRIJDAG al verrichtte middels formulieren en het verzamelen van feedback via onze docenten, hebben we het onderzoek in 2016 uitgebreid met de inzet van digitale enquêtes aan onze deelnemers. Daarbij is een onderscheid te maken tussen het reguliere aanbod en specifieke en/of nieuwe activiteiten. De laatste categorie werd op maat geëvalueerd, zodat mede op

basis daarvan besloten kon worden een activiteit te continueren of niet.

In 2016 hebben we diverse activiteiten ondernomen om jongeren actief te betrekken bij de programmering en werving van activiteiten voor deze doelgroep. Dit heeft geleid tot een aantal bijeenkomsten, een specifieke campagne gericht op jongeren en kort aanbod op zondag. We zijn nog niet tevreden over de resultaten en gaan ons verder buigen over hoe we het ambassadeurschap bij jongeren kunnen realiseren.

Met het ontwikkelen van een nieuw concept voor ons muziekonderwijs hebben we, in nauwe samenwerking met onze VRIJDAGcollega's van amateurkunstondersteuning, gesprekken gevoerd met verschillende partijen uit het veld om op basis daarvan te bepalen welke positie wij in zouden moeten nemen. Daaruit is gebleken dat wij in de combinatie van les en (heterogeen) samenspelen een meerwaarde bieden ten opzichte van andere aanbieders en dat daar onze kracht moet komen te liggen.

## Een regiefunctie voor stad en provincie

VRIJDAG vervult een regiefunctie in stad en provincie voor amateurkunst en - podia. In 2016 gaven we invulling aan deze rol met de volgende activiteiten en initiatieven.

### 1. Podia

Hieronder volgt een opsomming van de belangrijkste activiteiten die VRIJDAG realiseerde vanuit de opdracht een podium te bieden voor amateurkunst:

- Ruim 70 verschillende amateurgezelschappen vonden de weg naar onze eigen podia.
- 362 bandjes en pop acts werden door ons geprogrammeerd op podia in meer dan 10 gemeentes tijdens onder andere het Bevrijdingsfestival, het Local Heroes Podium, Grunnsonic en het Nieuwjaarsfestival in MartiniPlaza.
- 35 koren traden op in diverse zalen van de Oosterpoort tijdens het ZingZing! festival dat we produceerden.
- Op het buitenpodium van Korreweg Klassiek organiseerden we, samen met de bewonerscommissie van het Bernouilleplein en het Noord Nederlands Orkest, het voorprogramma met klassieke amateurgezelschappen en kinderen van omliggende scholen.
- De VRIJDAGlocatie aan de St. Jansstraat was een van de podia tijdens Eurosonic/Noorderslag (ESNS). Tijdens ESNS bood VRIJDAG aan 40 Groningse talentvolle bands een podium in diverse horecagelegenheden in de binnenstad.

- Onze kerstvoorstelling was dit jaar, in het kader van het 10-jarige jubileum, een samenwerkingsproject met het Grand Theatre en was daar ook op het podium te zien.
- We verzorgden ongeveer twintig verschillende exposities voor beeldend kunstenaars in onze eigen panden en bij anderen.
- Dit alles werd mede mogelijk gemaakt door de inzet van meer dan 24 actieve vrijwilligers bij onze eigen podia en 80 vrijwilligers op onze buitenpodia, onder meer via POPgroningen.
- Tijdens de Maand van de Amateurkunst (MAK) zorgde VRIJDAG dat 40 amateurgezelschappen in stad en provincie de juiste locatie voor hun optreden of expositie vonden.
- Samen met de gemeente Groningen werkt VRIJDAG aan een nieuw podiumbeleid voor amateurgezelschappen in de stad.

### De eigen Podia van VRIJDAG

Bij de verhuur aan derden uit het amateurveld zien we een toename. Met name koren weten steeds beter de weg te vinden naar onze concertzaal, maar ook mochten we meer dans- en muziekgezelschappen verwelkomen. In de zomer maakte Noorderzon weer uitgebreid gebruik van het VRIJDAGtheater. In de winter deed Eurosonic/Noorderslag hetzelfde met de VRIJDAGlocatie aan de Sint Jansstraat.

In onze eigen podiumprogrammering hebben we in 2016 een aantal veranderingen doorgevoerd. We constateerden dat het programmaprofiel, zoals dat bestond in het

Prinsentheater met cabaret en stand up comedy, onvoldoende aansluiting vond bij ons publiek.

Daar komt bij dat de ontwikkeling van een eigentijds muziekprofiel voor onze concertzaal door ontoereikende technische voorzieningen lastig is. De zaal is goed bruikbaar voor akoestische optredens maar niet voor versterkte concerten.

Deze situatie heeft geleid tot de keuze voor een nieuw podiumprofiel: kindertheater voor de leeftijdsgroep van 0 tot en met 12 jaar. Door jonge kinderen samen met hun ouders kennis te laten maken met kunst en cultuur, verwachten we een doorstroom naar ons eigen actieve aanbod of andere vormen van kunstparticipatie bij onze partners. De eerste voorstellingen zijn eind 2016 geprogrammeerd en werden goed ontvangen.

## 2. Amateurkunst in de stad en provincie

Vanaf januari 2016 is VRIJDAG amateurkunst ondersteuning samen gaan werken met CultuurClick, de steunfunctie Cultuuronderwijs in de provincie. Samen met hen is ingezet op het concreet vormgeven van de zogenaamde Cultuurpunten.

Een cultuurpunt heeft als doel om vraag en aanbod op het vlak van kunst, cultuur en erfgoed samen te brengen en gezamenlijk een antwoord te geven op specifieke culturele en/of maatschappelijke behoeften in een regio. De vragers kunnen de inwoners, scholen, individuele en/of verenigde amateurkunstenaars zijn. De aanbieders zijn de culturele instellingen en/of ondernemers in een regio.

De gemeenten in de provincie spelen een essentiële rol bij de vormgeving van een cultuurpunt. Door binnen een regio een netwerk te creëren op het vlak van kunst en cultuur is de sector ook beter vindbaar voor andere domeinen zoals zorg, welzijn, toerisme en economie en vice versa. En kan kunst en cultuur naast doel ook ingezet worden als verbindingsmiddel op diverse domeinen.

Door een aantal nieuwe keuzes van overheden bleek eind 2016 dat CultuurClick in de toekomst geen steuninstelling meer zal zijn. VRIJDAG Amateurkunstondersteuning heeft in afwachting van de nieuwe steunfunctie voor cultuuronderwijs in de provincie de activiteiten rondom oprichting van cultuurpunten doorgezet.

VRIJDAG werkt aan de vergroting van zichtbaarheid en bekendheid van haar functie als ondersteuner van de amateurkunst en van POPgroningen als koepelorganisatie voor de popmuziek en regisseur van talentontwikkeling van Gronings poptalent. Samen met diverse lokale partners wordt ingezet op het versterken van netwerken. Dit heeft geresulteerd in de volgende activiteiten en samenwerkingsverbanden:

- 1000 bezoekers bezochten onze netwerkbijeenkomsten in Oldambt, Midden Groningen, Ten Boer, het Hoogeland en Groningen.
- Dit resulteerde in 79 individuele adviesaanvragen, bijdragen aan vier cultuurnota's, diverse oploopavonden en meer dan 100 nieuwe profielen op onze website.

- In de Maand van de Amateurkunst deden dit jaar ruim 50 verschillende amateurkunstenaars en/of gezelschappen mee in 12 verschillende gemeenten.
- Vanuit diverse netwerkbijeenkomsten werden samen met VRIJDAG nieuwe projecten geïnitieerd zoals Groningen in Beweging, Veur Aaltied, Dag van de Muziek, en de Voetbal Opera in Veendam.
- We namen deel aan verschillende projecten zoals de Week van de Dementie in Winsum, Nieuwjaarsfestival in Martiniplaza, Spinbarg en nog vele andere.
- Twaalf amateurgezelschappen werden afgelopen jaar in de spotlights gezet dankzij de campagne Amateurkunstenaar van de Maand.
- 160 amateurkunstenaars namen deel aan onze deskundigheidstrainingen zoals fondsenwerving, tentoonstellen, theatertechniek, maar ook social media, band en performance coaching en lichttechniek,

POPgroningen programmeerde in het kader van de POPgroningen Talent Award activiteiten in buurthuizen, wijkcentra, dorpscentra, sportzalen en diverse podia in de provincie maar ook in de Vera, Simplon en Noorderpoort in de stad

De activiteiten van POPgroningen waren mogelijk dankzij de inzet van 87 vrijwilligers.



## Uitbouwen en borgen van amateurkunstondersteuning

### **Cultuurplatforms**

In 2016 heeft VRIJDAG flink geïnvesteerd in het helpen opstarten van de eerste Cultuurpunten in de provincie. Dat heeft er onder meer toe geleid dat er in de toekomstige gemeente Midden Groningen een Cultureel Manifest verschenen is, waarin de ambities van diverse partijen uit het culturele veld zijn vastgelegd.

Het Cultureel Manifest helpt politieke partijen uit de huidige drie gemeenten bij het formuleren van een cultuurparagraaf in hun verkiezingsprogramma. Uiteindelijk moet dit leiden tot een goed geborgde, breed gedragen cultuurnota voor de nieuwe gemeente Midden Groningen. Deze lijn wordt in 2017 voortgezet.

In de gemeente Oldambt heeft VRIJDAG meegewerkt aan de organisatie van infoavonden voor het amateurveld. Deze bijeenkomsten leverden veel nuttige informatie en nieuwe netwerken op. Dankzij VRIJDAG werd het begrip Cultuurplatform cultuurpunten in de cultuurnota opgenomen en wordt er nu naar realisatie toegewerkt.

In andere gemeenten zijn contacten gelegd voor de realisatie van nieuwe netwerken, die daar als vertrekpunt kunnen dienen voor het inrichten van Cultuurplatforms.

### **Amateurkunst gemeente Groningen – Klankbordgroep**

In maart organiseerden VRIJDAG en de gemeente Groningen, na een intensieve voorbereiding, een informatiebijeenkomst voor amateurgezelschappen en -verenigingen in de Euroborg. Deze bijeenkomst, die tachtig deelnemers trok, was gericht

op het inventariseren van wensen en behoeften. De bijeenkomst werd door de deelnemers als zeer succesvol ervaren.

Als vervolg op de bijeenkomst is een permanente Klankbordgroep Amateurkunst opgezet, die samen met VRIJDAG en de gemeente Groningen naar oplossingen zoekt voor problemen als toegang tot podia en kennis en ondersteuning bij subsidieregelingen.

### **Adviesrol externe projecten**

VRIJDAG adviseerde ook in 2016 diverse grote en kleinere initiatieven en plannenmakers. Zo werden de eerste stappen gezet naar de realisatie van In de kooi is niemand bang, een kameropera voor kinderen in het Gronings, werden de dorpsverenigingen van Heiligerlee en Westerlee gecoacht in hun traject naar de nationale herdenking van 400 jaar Slag bij Heiligerlee in 2018.

Harmonie 67 uit de stad Groningen kreeg advies over de financiering van een workshop-tournee. In diverse overleggen met harmonie-, fanfare- en brassbandgezelschappen (het hafabra-veld) werd gekeken hoe de daar oprukkende vergrijzing kan worden aangepakt.

## **3. Activiteiten en projecten**

We kijken met tevredenheid terug op onderstaande initiatieven en activiteiten uit 2016;

### **Maand van de Amateurkunst**

Het aantal gemeenten dat meedeed aan de Maand van de Amateurkunst (MAK) verdubbelde. De volgende gemeenten deden mee: Winsum, Westerkwartier, De Marne, Hoogezand-

Sappemeer, Oldambt, Appingedam, Slochteren,  
Westerwolde, Ten Boer en Bedum.

De MAK telde maar liefst 40 activiteiten. Voor het eerst bemiddelde VRIJDAG tussen amateurs en podia en zorgden we voor extra publiciteit dankzij de inzet van billboards in de deelnemende gemeenten, zoals bijvoorbeeld in Hoogezand-Sappemeer.

### **ZingZing! in De Oosterpoort**

Samen met tweekoördirigenten van diverse koren in stad en provincie (Liesbeth van Hoffen en Wilfred Reneman) organiseerde VRIJDAG een ontmoetings- en presentatiedag voor koren. Deze ZingZing! was een zeer succesvol evenement. In De Oosterpoort traden 35 koren op en werden er workshops en masterclasses gegeven. In totaal hebben 800 bezoekers ZingZing! bezocht. Vanwege dit succes zoeken we samen met vertegenwoordigers uit het veld naar een vorm van duurzame voortzetting voor koren uit zowel stad als provincie.

### **Samenwerkingsprojecten voor ouderen (plussers)**

Het succesvolle Plus Café hebben we in 2016 voortgezet. Deze laagdrempelige en informatieve inloopmiddag voor senioren is uitgebreid met een maandelijks Meezingcafé dat inmiddels op vele bezoekers kan rekenen.

### **Gekleurd Grijs**

Samen met partner K&C Drenthe produceerde VRIJDAG in 2016 een actiemaand voor cultuurparticipatie door ouderen: Gekleurd Grijs. In de maand april werden er in Groningen en Drenthe in dat kader een groot aantal laagdrempelige activiteiten voor ouderen aangeboden. In stad en provincie

Groningen waren dat er ruim 40, waarvan er uiteindelijk 25 doorgang vonden. Ongeveer 900 Groningers deden mee aan deze activiteiten.

Na evaluatie werd duidelijk dat de naam Gekleurd Grijs in Groningen als nogal ouwelijk werd ervaren en dat samenwerking met een Drentse partner, in een intensief project als dit, praktische nadelen opleverde. Besloten werd een vervolproject eigenstandig te gaan produceren, onder de naam Kunst op Stee. De voorbereidingen hiervan zijn in 2016 gestart en voor de editie 2017 zal de geografische nadruk liggen op de gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Menterwolde, Slochteren en Oldambt.

### **Amateurkunstenaar van het jaar**

Het project Amateurkunstenaar van het Jaar, dat we samen met RTV Noord in voorbereiding hadden, is vanwege de forse reorganisatie bij RTV Noord helaas geschrapt.

### **Talent Award POPgroningen**

Ook in 2016 heeft de Talent Award met ongekend succes plaatsgevonden. Op 10 verschillende plekken in stad en provincie hebben in totaal 150 verschillende acts opgetreden voor in totaal 1400 bezoekers.

### **Groninger Scheurkalender**

Voor de tweede jaar op rij heeft VRIJDAG samen met inmiddels veertien Groningse Partners de Groninger Scheurkalender uitgebracht. Dit jaar zijn er ruim 1500 inzendingen ingestuurd. De onthulling vond dit jaar plaats in het Huiskamer Café in Warffum. De distributie van de kalender is in handen van uitgever Hent Hamming met een oplage van 5000 exemplaren.

### **Nieuw! Band on the Run**

In november heeft de eerste *battle* Band on the Run plaatsgevonden in de Neushoorn in Leeuwarden. In dit gezamenlijke initiatief van POPgroningen, POPfriesland en POPDrenthe gaan diverse bands de strijd met elkaar aan. Daarbij ontvangen ze, in het kader van talentontwikkeling, ondersteuning van professionals.

### **Nieuw: Age Friendly Region – Een leven lang kunst**

Eind 2016 is VRIJDAG benaderd door zowel de Hanzehogeschool als gemeente en provincie Groningen om samen met hen het programma Age Friendly Region op te zetten. Dit moet leiden tot een concreet uitvoeringsprogramma in 2017 en 2018. Eind 2016 werkte VRIJDAG mee aan het opstellen van het projectplan en verzorgen van de publieke start het project.

### **Nieuw: Groningen in Beweging – City Stage**

Op verzoek van de Groningen City Club en Economische zaken van de gemeente Groningen denkt VRIJDAG samen met een aantal partners sinds september mee over nieuwe vormen van amateurkunstpresentaties in de openbare ruimte in de binnenstad.

Dit moet leiden tot een aantrekkelijker binnenstad voor het winkelend publiek op zaterdag en zondag. Tegelijkertijd krijgen amateurkunstenaars zo een nieuw podium. Samen met een afvaardiging uit het amateurveld wordt bekeken hoe VRIJDAG concreet invulling aan deze ambitie gaat geven.

#### 4. Interdisciplinaire producties

Ook in 2016 hebben we extra aandacht gegeven aan interdisciplinaire projecten. Zo was VRIJDAG op diverse fronten actief op festival Noorderzon; met de kinderworkshops beeldend en theater op de speelweide, met de containervoorstellingen en met de programmering van het Podium op Zuid op de Noorderzondag.

Bij Eurosonic/Noorderslag hebben we wederom talloze bandjes en pop acts geprogrammeerd in diverse Groningse cafés en bars onder de noemer Grunnsonic.

In december hebben we onze tiende kerstvoorstelling in het Grand Theatre gebracht. Alle voorstellingen waren uitverkocht. Bijna 1000 personen hebben de voorstelling bezocht.

#### 5. Deskundigheidsbevordering amateurkunst

In samenwerking met Vereniging de Toonzetten hebben we een training voor vakdocenten muziek in het onderwijs ontwikkeld en uitgevoerd. We hebben twee keer met groot succes de training fondsenwerving en daarnaast diverse succesvolle masterclasses georganiseerd: regie, licht- en geluidstechniek, tentoonstellen en social media. De deskundigheidstraining marketing hebben we wegens een tekort aan inschrijvingen moeten annuleren.

#### 6. Netwerkbijeenkomsten

In 2016 heeft VRIJDAG in samenwerking met Cultuurclick en/of gemeentes diverse netwerkbijeenkomsten georganiseerd, zoals de oploopavonden in Oldambt en Midden-Groningen, maar ook in de Euroborg in

samenwerking met de gemeente Groningen (al eerder beschreven bij de amateurkunst-ondersteuning).

In oktober heeft de tweede netwerkbijeenkomst in Warffum plaatsgevonden in samenwerking met Muziekschool Hunsingo. In de gemeenten Delfzijl, Appingedam en Loppersum (het DAL-gebied) en Ten Boer hebben er geïntegreerde netwerkbijeenkomsten met scholen plaatsgevonden. In het kader van de Maand van de Amateurkunst organiseerde VRIJDAG een netwerkbijeenkomst, waar alle verenigingen die actief waren tijdens deze maand aan deelnamen. In het kader van de MAK heeft er een netwerkbijeenkomst met alle verenigingen die deel hebben genomen plaatsgevonden. Tenslotte vond organiseren we in november de jaarlijkse Groninger POPmeeting plaats in het Noorderpoortcollege.

In totaal hebben 845 deelnemers deelgenomen aan de netwerksessies.

# Eigentijds beleid op het gebied van cultuureducatie

## 1. Ontwikkeling eigen activiteiten in het onderwijs

### **Primair Onderwijs (PO)**

In 2016 hebben we ons muziekprogramma Ieder Kind Muziek wederom uitgebreid met scholen, meer groepen, meer leerkrachten en een vernieuwd aanbod.

Naast de lessen Algemene Muzikale Vorming (AMV) heeft VRIJDAG ook AMV-pop gebracht, hebben we deskundigheidsbevordering 2.0 voor leerkrachten geïntroduceerd en zijn er combinatie workshops gebracht met het Noord Nederlands Orkest (openbare repetities). In totaal hebben 15 scholen meegedaan en zijn 79 groepen bereikt met in totaal 2075 leerlingen op de scholen. Tijdens Korreweg Klassiek in juni hebben 400 kinderen in schoolverband deelgenomen aan het dagprogramma in samenwerking met het Noord Nederlands Orkest.

Naast muziek heeft VRIJDAG in haar aanbod naar scholen ook teamtrainingen gegeven voor leerkrachten onder de naam Meesters in Kunst. Zo heeft afgelopen jaar OBS de Meent in Schildwolde met zestien leerkrachten gewerkt aan het project Bouwen in de klas. Onder begeleiding van onze beeldend kunstenaars zijn de leerkrachten getraind in hoe zij de *21st century skills* met inzet van beeldende technieken kunnen ontwikkelen bij de kinderen.



VRIJDAG heeft een workshop beeldend verzorgd tijdens het Symposium Creativiteit en Talent in het Kielzog in Hoogezand. Hier waren vijftien leerkrachten aanwezig.

In de stad Groningen zijn tien scholen voor speciaal onderwijs (PO en VO) een programma gestart voor het professionaliseren van cultuuronderwijs. VRIJDAG is hierbij partner in de visie ontwikkeling op bestuurs- en directie niveau en de deskundigheidsbevordering van leerkrachten op het gebied van kunstzinnige oriëntatie. Hier deden 10 directeuren, 10 ICC'ers in opleiding, 40 leerkrachten en 20 kunstvakdocenten aan mee.

In september 2016 heeft er in het kader van het CMK project Meesters in de Kunst een terugkomdag plaatsgevonden door kunstvakdocenten van de Kinderwerkplaats van VRIJDAG voor de CSBO De Kimkiel en Fiduciaschool. Hier hebben in totaal 350 kinderen aan deelgenomen.

Ons gestandaardiseerde aanbod beeldende kunst voor het primair onderwijs (Kunstwinkel) is afgelopen jaar door 5 scholen ingezet.

### **Voortgezet Onderwijs (VO)**

In samenwerking met Wilfried van Poppel en het Roode Weeshuisfonds hebben we afgelopen jaar het project Five Days to Dance uitgevoerd bij het Zernike College. 80 super enthousiaste leerlingen en hun leerkrachten kijken hier met veel enthousiasme op terug.

Verspreid over 6 scholen hebben we 685 leerlingen in het VO bediend met diverse workshops op school gegeven door onze kunstvakdocenten.

In het verslagjaar heeft er onderzoek plaatsgevonden naar de behoefte van CKV docenten ten aanzien van culturele instellingen in het algemeen en de steunfunctie in het bijzonder. De resultaten hiervan zijn gepresenteerd bij een speciale netwerkbijeenkomst Donderdag bij VRIJDAG en gedeeld met de gemeente Groningen en met de betrokken culturele instellingen. De resultaten hiervan zullen in 2017 geïmplementeerd worden.

## 2. Steunfunctie Cultuureducatie (Stad)

### **Deskundigheidsbevordering**

In samenwerking met de steunfunctie cultuuronderwijs voor de provincie Cultuurclick is het afgelopen jaar een uitgebreid nieuw aanbod deskundigheidsbevordering gelanceerd. In dit aanbod worden naast de standaard ICC trainingen van het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA) ook speciaal ontwikkelde modules van samenwerkingspartners zoals Het Houten Huis, Erfgoedpartners en De Toonzetten opgenomen. In totaal hebben 346 leerkrachten uit het PO en 100 leerkrachten uit het VO dit aanbod afgenomen.

Voor de culturele aanbieders hebben we in samenwerking met Cultuurclick de module Cultuur op Maat ontwikkeld. Deze module ondersteunt de aanbieders bij het ontwikkelen van educatief materiaal voor het PO.

### **Cultuureducatie met Kwaliteit en Impulsregeling**

Ook in 2016 zijn wij adviseur geweest voor scholen en instellingen bij het doen van een aanvraag voor Cultuureducatie met Kwaliteit. Uit het onderwijs zijn ruim 190

adviesaanvragen bij VRIJDAG terechtgekomen. Hiernaast hebben we ook scholen geadviseerd bij het doen van een aanvraag voor de Impulsregeling.

In het kader van Cultuureducatie met Kwaliteit hebben we in samenwerking met K&C en Cultuurclick vier netwerksessies georganiseerd en een speciaal symposium Creativiteit en Talent in Hoogezand.

### **Cultuurmenu Groningen**

VRIJDAG verzorgde in 2016 de coördinatie van het Cultuurmenu. Dit menu is in dit jaar uitgebreid met 2 nieuwe aanbieders: het CBK Groningen en het Groninger Museum.

In het verslagjaar hebben 5806 leerlingen deelgenomen: 3644 leerlingen aan 1 activiteit en 2162 leerlingen aan 2 activiteiten.

Aanvullend is er deskundigheidsbevordering aan leerkrachten verzorgd bij het menu. Door het besluit van de gemeente Groningen om de steunfunctie per 2018 over te dragen aan K&C is de voorgenomen rolverdeling in het Cultuurmenu niet doorgezet. Dit betekent dat per 2017 VRIJDAG het cultuurmenu niet zal overnemen van K&C, maar nog wel uren zal bijdragen in de planning en organisatie van het cultuurmenu.

### **Communicatie**

In samenwerking met Cultuurclick is de site van VRIJDAG en Cultuurclick samen verder ontwikkeld en zijn er verschillende functionaliteiten toegevoegd waaronder het portaal voor deskundigheidsbevordering.

Naast onze nieuwsbrieven heeft VRIJDAG afgelopen jaar in samenwerking met Cultuurclick en OBS de Borg in Haren deelgenomen aan RTL Lifestyle Experience over het onderwerp Cultuuronderwijs. Hier hebben we vele enthousiaste reacties van zowel scholen als instellingen op mogen ontvangen.

### 3. Overige taken

Zoals voorgenomen is er in 2016 een pool van leerkrachten (kunstvakdocenten) voor het speciaal onderwijs opgezet.

Er is een bijeenkomst georganiseerd met het speciaal onderwijs om de kennis en kunde van deze leerkrachten over deze leerlingen te verhogen. Zowel docenten als scholen waren hier zeer enthousiast over.

In onze netwerkwerksessies Donderdag bij VRIJDAG hebben we diverse thema's behandeld met 92 leerkrachten waaronder 'EVI, een nieuw instrument om cultuuronderwijs te monitoren', 'Werken met Schoolfolio', 'Vernieuwingen CKV in het V.O'. en 'Hoe werkt een kindertolk?'

## Interne organisatie

In 2016 is hard gewerkt aan het optimaliseren van de interne organisatie. Grote invloed had het bericht in juli 2016 waarin de directeur-bestuurder, Hendrik Jan Houtsma, zijn vertrek aankondigde. Dit had veel gevolgen voor de rest van het jaar. De nieuwe directeur-bestuurder, Pim Luiten, is aangesteld per 1 januari 2017. De beoogde aanpak van de interne werkprocessen heeft hierdoor in 2016 niet plaats gevonden.

### 1. Financiën

In de eerste helft van het verslagjaar is veel aandacht uitgegaan naar het verbeteren van de financiële positie, dit was een nasleep van de fusie. Om de fusie in 2013 te doen plaatsvinden heeft de Gemeente Groningen indertijd 550.000 euro aan kosten gemaakt. Deze kosten zijn bij de fusie ten laste gebracht van VRIJDAG in de vorm van een lening. Met deze lening resteerde er te weinig eigen vermogen om de transitie naar een nieuwe organisatie mogelijk te maken. Omdat hierdoor de continuïteit niet gewaarborgd was verleende de accountant geen goedkeuring aan de jaarrekening 2014 en 2015. Deze problematiek is met de Gemeente Groningen goed besproken en dat heeft op 29 juni 2016 geleid tot het kwijtschelden van de lening. Sindsdien heeft VRIJDAG een gezond financieel perspectief.

Het boekjaar 2016 is afgesloten met een tekort. Dit tekort is terug te voeren op bijzondere lasten vanwege vertrek van personeel als een nawerking van de fusie. Dit is uitgevoerd conform het bij de fusie overeen gekomen sociaal statuut.

## 2. Huisvesting

Een ander dossier dat veel aandacht heeft gevraagd is de beoogde centrale huisvesting. De huidige huisvesting, waarbij de disciplines (theater, beeldend en muziek) verdeeld zijn over de VRIJDAGgebouwen staat een meer inhoudelijke samenwerking tussen de disciplines, samenwerking met externe partijen en daarmee vernieuwing in de weg.

De taken en activiteiten zijn nu verspreid over twee gebouwen in de Groninger binnenstad en een gebouw nabij het Noorderplantsoen. Deze situatie werkt onduidelijkheid in de hand en is bovendien inefficiënt. Hedendaagse gebruikswensen maken dat de verouderde gebouwen niet meer voldoen; niet voor lessen, niet voor presentaties en niet voor een optimale dienstverlening. Bovendien zijn de ruimtes in de gebouwen niet flexibel in te zetten waardoor ze moeilijk voor verschillende lesvormen en groepsgroottes gebruikt kunnen worden.

Voor een goede werving, opvang en begeleiding van cursisten en voor het uitvoeren en uitbouwen van deze en andere taken is een eenduidig en herkenbaar imago belangrijk. Niet alleen als instelling en culturele onderneming ambieert VRIJDAG een vanzelfsprekend begrip te zijn, maar ook als fysieke locatie en ontmoetingsplek. VRIJDAG kan met een centrale huisvesting één herkenbaar en toegankelijk huis voor de amateurkunst in Groningen worden; een gebouw waar ontmoeting tot samenwerking en synergie leidt. Een broedplaats voor talent.

VRIJDAG is een vooraanstaande speler en partner daar waar het gaat om cultuurparticipatie, talentontwikkeling en plezier

in kunstbeoefening voor alle Groningers, uit Stad én Ommeland. Om die rol en positie goed te vervullen en nog belangrijker, verder te kunnen uitbouwen is toegankelijke huisvesting in één goed geoutilleerd gebouw een absolute voorwaarde.

De Gemeente Groningen heeft de panden naast VRIJDAG aangekocht met de intentie dat daar uitbreiding van VRIJDAG plaats kan vinden. In de loop van 2016 is een Plan van Eisen opgesteld en zijn diverse scenario's opgesteld en doorgerekend. Dit moet leiden tot een besluit in de loop van 2017.

### 3. Personeel en organisatie

Naast het reeds bestaande scholingsbeleid gericht op functieinhoudelijke kennis en/of vaardigheden, hebben we twee gewenste kerncompetenties voor personeel binnen VRIJDAG vastgesteld: ondernemerschap en verbinden. Bij de werving en selectie van nieuwe medewerkers zijn deze competenties een belangrijk selectiecriteria. Bij bestaande medewerkers komen deze competenties binnen de cyclus van functioneringsgesprekken aan bod, indien nodig in combinatie met scholingsafspraken.

De twee gekozen competenties zijn organisatie overstijgend, gericht op wat er tegenwoordig gevraagd wordt van mensen en dus op versterking van een duurzame positie op de arbeidsmarkt. In die zin sluit het ook aan op het in de cao opgenomen toekomstgericht opleiden. Op basis van dit in de cao opgenomen toekomstgericht opleiden bestaat het totaalbudget van de organisatie voor scholing uit een

optelsom van de persoonlijke opleidingsbudgetten per medewerker.

De in-, door- en uitstroom binnen VRIJDAG is gericht op 'de juiste persoon, op het juiste moment, op de juiste plek'. Alle p&o-instrumenten werken daar integraal aan mee: werving en selectie, scholing en ontwikkeling, beoordeling en beloning, en uitstroom-gerichte activiteiten.

Het verzuimpercentage lag met 3,47 procent iets onder het landelijk gemiddelde van 3,9 procent, maar net iets boven het gemiddelde van de cultuursector van 3,1 procent. De meldingsfrequentie bedroeg 0,85.

Een protocol over de VOG's (verklaringen omtrent gedrag) is in 2016 nog niet gerealiseerd. Wel is er een inventarisatie gemaakt van de stand van zaken op dit gebied vanuit de verschillende rechtsvoorgangers van VRIJDAG. In 2017 zal het besluit genomen kunnen worden.

De fusie-gerelateerde dossiers zijn afgerond met de Gemeente Groningen in 2016.

De administratieve aanpassingen op het gebied van wet- en regelgeving omtrent de flexibele schil (wet DBA en WWZ) zijn gerealiseerd, alsook een enquête over de interne communicatie. De uitkomsten van dit onderzoek zijn aan de medewerkers in de organisatie teruggekoppeld in een verslag vlak voor de zomer van 2016.



#### 4. Marketing en communicatie

Kern van alle uitingen was ook in 2016 een focus op monobranding en het communiceren via een herkenbare huisstijl. Door met één duidelijk gezicht naar buiten te treden, werd aan de herkenbaarheid van VRIJDAG in de Groninger samenleving gebouwd.

Door vanaf april gebruik te maken van Google Grants werd het aanbod van VRIJDAG door middel van honderden AdWords-campagnes gekoppeld aan zoekacties van potentiële cursisten. Google stelt hiervoor een advertentiewaarde van 10.000 dollar op maandbasis beschikbaar. Dit heeft tot een flinke toename van het aantal bezoeken aan [bijvrijdag.nl](http://bijvrijdag.nl) geleid. Middels onze tweemaandelijks nieuwsbrief worden ruim 11.000 abonnees geïnformeerd over nieuws en aanbod.

Ook in 2016 heeft VRIJDAG middels flyers, programmaboekjes, posters en maandladders het aanbod zichtbaar gemaakt. Hierbij werd specifiek voor jongeren en kinderen materiaal ontwikkeld.

Ook via social media-kanalen weet VRIJDAG een steeds groter publiek aan zich te binden. Zo telde de Facebookpagina van VRIJDAG aan het einde van 2016 ruim 2400 'likes', terwijl dat er aan het begin van het jaar nog ruim 1500 waren. Social media worden ingezet om volgers en belangstellenden te informeren op ontwikkelingen binnen VRIJDAG, maar ook om heel gericht op specifieke doelgroepen te adverteren, bijvoorbeeld wervingscampagnes voor cursusaanbod.

De inzet op free publicity middels persberichten aan de traditionele media was succesvol met 113 vermeldingen in printmedia en 334 in online media. De exposure had een waarde van ruim 450 duizend euro.

Interne communicatie werd vooral vormgegeven door een interne nieuwsbrief en personeelsbijeenkomsten.

## 5. Facilitair

De omzet van de horeca in 2016 is conform de begroting, de marge is helaas iets achter gebleven. We hebben geprobeerd om de horeca aan de Sint Jansstraat qua aanbod en omzet op een hoger plan te tillen maar dat is nog niet gelukt. Dit heeft mede te maken met de soort activiteiten aan de Sint Jansstraat waardoor mensen niet blijven nazitten. Daarnaast is er geen horecapersoneel aanwezig overdag. Wel heeft VRIJDAG twee vaste vrijwilligers aan zich kunnen binden, die dinsdag- en donderdagmiddag het Plus Café voor ouderen runnen aan Sint Jansstraat.

Het onderhoud richt zich vooral op het bijhouden van de locaties en inspelen op veranderingen die onder andere voortkomen uit het aanbod. Op alle drie locaties zijn kleine aanpassingen gedaan.

Alle vast huurders hebben begin 2016 een jaarcontract gekregen en daarbij is de huurprijs iets verhoogd. Ook zijn de prijzen voor incidentele verhuur opnieuw vastgesteld. De huuropbrengst in 2016 is conform de begroting gerealiseerd.

## VRIJDAG financieel overzicht

	Realisatie 2016	Begroot 2016	Realisatie 2015
	€	€	€
<b>Baten</b>			
(Exploitatie)subsidies			
- Gemeente Groningen	3.147.000	3.102.143	3.047.000
- Provincie Groningen	292.800	292.800	296.700
- Werkgelegenheidssubsidie	0	0	0
Opbrengst basisactiviteiten	1.080.263	1.084.911	1.052.532
Opbrengsten projecten en activiteiten	156.853	290.808	233.827
Financiële baten	949	0	2.587
Overige inkomsten	148.437	152.920	158.386
<b>Totaal baten</b>	<b>4.826.302</b>	<b>4.923.582</b>	<b>4.791.032</b>
<b>Lasten</b>			
Personeelskosten	3.469.068	3.237.392	3.240.101
Afschrijvingen	88.550	91.741	85.723
Kosten projecten en activiteiten	322.938	452.424	380.006
Financiële lasten	7.322	13.300	10.955
Overige lasten	1.096.240	1.128.725	1.116.838
<b>Totaal lasten</b>	<b>4.984.118</b>	<b>4.923.582</b>	<b>4.833.623</b>
<b>Resultaat</b>	<b>-157.816</b>	<b>0</b>	<b>-42.591</b>
<b>Verdeling resultaat</b>			
Mutatie bestemmingsfonds	0	0	0
Mutatie algemene reserve	-157.816	0	-42.591
<b>Saldo</b>	<b>0</b>	<b>0</b>	<b>0</b>

Nota bene: VRIJDAG is overgestapt naar een andere accountant. Dit heeft tot gevolg dat de accountantsverklaring over 2016 later beschikbaar is dan gangbaar. Bijgaande cijfers zijn daarom mogelijk nog aan een kleine verandering onderhevig.

## VRIJDAG feiten & cijfers

Deelnemers	Activiteiten bij VRIJDAG	2016	2015
<b>Muziek</b>	Lessen	767	870
	Cursussen	410	398
	Samenspel	401	315
	Talentklas	16	26
	Popschool (=onderdeel van Samenspel)	-	24
	<b>Totaal</b>	<b>1594</b>	<b>1633</b>
<b>Theater</b>	Jeugdtheaterschool	285	335
	Theaterschool voor Volwassenen	169	177
	Regieopleiding	10	11
	<b>Totaal</b>	<b>464</b>	<b>523</b>
<b>Beeldende Kunst</b>	Cursussen volwassenen	1886	1.393
	Korte activiteiten volwassenen	127	93
	Cursussen kinderen en jongeren	328	311
	Korte activiteiten kinderen	2208	2.361
	Vooropleiding Minerva	34	29
	Opleiding Creatieve Handvaardigheid	16	13
	Lezingen en reizen	328	230
	<b>Totaal</b>	<b>4927</b>	<b>4430</b>

<b>Cultuureducatie</b>	Adviezen PO	190	131
	Adviezen VO	30	
	Deelnemers Netwerkbijeenkomsten	110	120
	Deskundigheidsbevordering PO	346	221
	Deskundigheidsbevordering VO	100	
	Deelnemers Co producties	90	40
	Deelnemers Meesters in de Kunst (leerkrachten)	83	65
	Deelnemers Ieder Kind Muziek (IKM) (6)	2.075	1.021
	Donderdag bij VRIJDAG	92	110
	Cultuurmenu 1 activiteit	3644	4.414
	Cultuurmenu 2 activiteiten	2162	1.520
	PO workshops aantal leerkrachten	15	600
	VO workshops aantal leerlingen	685	277
	<b>Totaal</b>	<b>9.622</b>	<b>8.519</b>

<b>Amateurkunst</b>	Adviezen - bemiddeling	79	35
	Profielen op de site	400	300
	Deskundigheidsbevordering - deelnemers (3)	86	180
	Netwerkbijeenkomsten - deelnemers (2)	845	700
	Projecten (4)	12	-
	<b>POPgroningen</b>		
	POPgroningen bands (1)	362	167
	Deskundigheidsbevordering – deelnemers (3)	86	
	Netwerkbijeenkomst – deelnemers POP	80	
	Vrijwilligers inzet POPgroningen	87	
	<b>Totaal</b>	<b>2.037</b>	<b>1.382</b>

<b>Bezoekers Podia</b>	VRIJDAGtheater (5)	5.349	6.375
	VRIJDAGconcertzaal (5)	2.236	2.000
	Bezoekers POPgroningen	9.455	7.565
	Bezoekers Open Huis	P1	800
	Vrijwilligers actief bij podia	24	-
	Kinderfeestjes	60	91
<b>Totaal</b>	<b>17.124</b>	<b>16.831</b>	

<b>Websites</b>	<b>Activiteiten bij VRIJDAG</b>	<b>2016</b>	<b>2015</b>
<b>Bezoekers Websites</b>	Bijvrijdag.nl	171.100	144.936
	Cultuureducatie stad / VRIJDAGcultuurclick (7)	25.086	19.517
	POPgroningen	56.364	31.200
<b>Abonnee's Nieuwsbrieven</b>	Nieuwsbrief VRIJDAG	11.230	10.581
	Nieuwsbrief Cultuureducatie	925	368
<b>Totaal</b>	<b>264.705</b>	<b>206.602</b>	

## Toelichting

(1) 'POPgroningen bands' zijn de bands waar POPgroningen optredens voor heeft geregeld op bijvoorbeeld Eurosonic Noorderslag of het Bevrijdingsfestival, maar dit zijn ook de bands die bijvoorbeeld hebben meegedaan aan de POPgroningen Talent Award.

(2) De netwerkbijeenkomsten zijn de bijeenkomsten die door VRIJDAG amateurkunstondersteuning zelf zijn georganiseerd. De aanwezigheid op bijeenkomsten die door anderen zijn georganiseerd zijn hier niet meegenomen.

(3) De deskundigheidsbevordering voor 'POPgroningen' en 'AK' zijn dit jaar apart vermeld.

(4) We hebben projecten toegevoegd aan dit overzicht, omdat we zowel productioneel een aantal projecten hebben uitgevoerd in 2016 voor amateurkunstondersteuning, zoals Korreweg Klassiek, de Maand van de Amateurkunst, ZING ZING en Gekleurd Grijs, maar ook een aantal projecten geïnitieerd hebben, die in 2017 in productie gaan en/of productioneel door partners uitgevoerd gaan worden, zoals Veur Altied, Groningen in Beweging, Voetbal opera, de Slag bij Heiligerlee, en vele anderen.

(5) Bij de bezoekers podia hebben we alle betalende bezoekers geteld die door de afdeling podia zijn behandeld en een indicatie voor de bezoekers die bij verhuur klanten met kaartverkoop in eigen beheer (30) van onze locaties gebruik hebben gemaakt. De voorspeelavonden van onze eigen cursisten zijn hierin niet meegenomen. Bij de cijfers voor theater zitten ook de cijfers van de kaartverkoop van onze



kerstvoorstelling, die dit jaar in het Grand Theatre werd opgevoerd.

(6) Bij IKM hebben we afgelopen jaar op 15 scholen les gegeven, aan totaal 79 groepen en totaal 2.075 leerlingen. Dit is nog exclusief de leerkrachten die deskundigheidsbevordering hebben ontvangen.

(7) Website cultuureductiestad.nl is in 2015 samengevoegd met vrijdagcultuurclick.nl.

## Raad van Toezicht

dhr. Wim Cornelis

dhr. Armand Jennekens

dhr. Henk Raatjes

mevr. Jola Meijer

dhr. Gilbert Weber

mevr. Marion de Jonge

dhr. Kars Nickolson

